

MANUS: INNLEGG NORSK KULTURFORUM, HAUGESUND 31.05.2018

Lysark 1:

Kulturens betydning i sammenslåingsprosessen – Rissa + Leksvik = Indre Fosen

Takk for invitasjonen! Så artig å få være her i lag med dere!

Det er et stort tema som jeg er tildelt, men jeg skal prøve å være konkret og kort.

Hvor mange av dere er i sammenslåingsprosess? Ganske mange, ser jeg!

Vi har driftet den nye kommunen, Indre Fosen, i 5 mnd nå. Jeg har vært rådmann i Indre Fosen kommune siden 1. januar i år. Før det var jeg rådmann i 6 år i Rissa kommune, og de siste 15 mnd før sammenslåingen var jeg 50 % rådmann i Leksvik kommune og 50 % rådmann i Rissa kommune. Jeg var også prosjektleder for sammenslåingsprosessen i 2016 og 2017, så jeg er rimelig godt kjent med sammenslåingen hos oss.

På det første bildet her ser dere den nye grafiske profilen der elementer fra begge tidligere kommuner er tatt inn slik at alle skal kjenne seg igjen i den.

Lysark 2:

Det har vært litt styr rundt kommunestruktur på Fosen. Åfjord og Bjugn hadde intensjonsavtale på plass, men Ørland og Bjugn ble tvangssammenslått, og det ble også Åfjord og Roan. Det ble litt fram og tilbake, så det ble faktisk tatt opp som en humoristisk sak i Nytt på nytt. Kommunene på Fosen har ved flere anledninger vurdert hele Fosen som én kommune, men kommunene har ikke vært moden for det. Leksvik og Rissa valgte frivillig å slå seg sammen. De to kommunene hadde mye felles, samarbeidet på ca 50 områder, og jeg tror faktisk at de to kommunene kunne slått seg sammen selv om ikke kommunereformen hadde kommet.

Lysark 3:

Jeg går rett på de lure tingene og suksessfaktorene med kultursektoren i sammenslåingsprosessen.

1. Vi slo sammen kultursektoren 1,5 år før den nye kommunen ble etablert.
2. Vi har egen kultursektor og eget kulturutvalg.
3. Kultursjef er direkte under rådmann i organisasjonen.
4. Ekstern kulturbygging er høyt prioritert.

Jeg kommer tilbake til disse punktene.

Lysark 4:

Vi slo sammen kultursektoren 1,5 år før etablering av ny kommune. Det var litt tilfeldig at vi gjorde det. Det anbefales virkelig å slå sammen kultursektorene før etablering av ny kommune! Kulturskolerektor i Rissa kommune skiftet jobb til en annen stilling i kommunen. Kulturskolerektor i Leksvik kommune hadde 40 % stilling og ønsket 100 % stilling. Da bestemte vi oss for å slå sammen

kultursektoren for å kunne rekruttere kulturskolerektor i 100 % stilling til nye Indre Fosen kommune. Vi var da ikke klar over alle fordelene som vi nå ser i ettertid. Det var litt ekstra arbeid med overflytting av kulturbudsjettet til én kommune, og mange vedtak måtte gjøres i den forbindelse. Men vi måtte også lage retningslinjer for rekruttering av ledere i ny kommune, og vi måtte tenke gjennom alt som må til for å etablere sektorene til én kommune. Kultursektoren er forholdvis håndterbar sammenliknet med de store sektorene, så det var en stor fordel for oss å få kultursektoren som en pilot i ny kommune.

Kultursektoren fikk mye oppmerksomhet gjennom dette arbeidet, og det er jo flott! Vi prøvde ut praktiske løsninger som de andre sektorene etter hvert fikk erfaringene fra. Det ble mye snakk om «kulturpiloten» både administrativt og politisk. Og så er det en stor god ting hos oss: Vi har en veldig dyktig og god kultursjef! Vi er SÅ heldig med Kine. Kjenner dere Kine Larsen Kimo som er på konferansen her? Reis deg, Kine! (Applaus!) Utrolig verdifullt å ha en så dyktig person som kultursjef. Det har vært en del skriving i media om sammenslåingen, selvsagt. Folk var litt misfornøgd med avgifter f.eks. som for noen ble større enn tidligere, osv. TrønderAvisa, f.eks., intervjuet en del folk i den forbindelse, og da var det en som uttalte seg: «Men vi er så glad for at vi har fått en super kultursjef i nykommunen!»

Lysark 5:

Det var noen tidligere her som sa: «Kan vi stole på lokaldemokratiet?» Ja, det kan vi, mener jeg. Demokrati har en todelt definisjon: 1. Politisk selvstyre. 2. Medvirkning av innbyggere slik at de er involvert i viktige beslutningsprosesser. Kommuneloven og forskning opererer med disse to delene når demokrati beskrives. Men min mening er at den administrative praksisen er utrolig viktig i sammenhengen. Vi i administrasjonene må legge til rette for at politikerne blir gode og for at innbyggerne medvirker i beslutningsprosessene. Vi kan ikke skylde på noen, vi må selv legge til rette for at lokaldemokratiet fungerer godt og i neste omgang for at vi kan stole på lokaldemokratiet.

Som dere ser på det politiske organisasjonskartet, så har vi et eget kulturutvalg. Det er 8 personer i kulturutvalget som også er representanter i kommunestyret som består av 48 stk hos oss. De 8 er fra både tidligere Leksvik og Rissa kommuner. Effekten er at kultur får den oppmerksomheten som kultur fortjener, og kultursjef legger til rette for utvalgsmøter på lik linje med de andre sektorene og utvalgene. At 8 politikere i kulturutvalget også er representanter i kommunestyret gjør at noen er dedikert kultur, og det ser vi positiv effekt av når politikk diskuteres i kommunestyret. Å ha egne politikere som har mye kunnskap om kultur og betydningene av kultursatsing i en kommune, er etter min mening særdeles viktig for å ha en balanse i politiske diskusjoner og ikke minst for å få fram viktigheten av arbeidet i kultursektoren.

Forrige uke hadde vi besøk fra tre kommuner som skal slå seg sammen. Ordfører uttalte da at «etter at jeg begynte som ordfører i ny kommune i januar 2018, ser jeg virkelig hvor viktig kultur er for innbyggerne våre, og jeg setter stor pris på det som kultursektoren utøver til daglig».

Jeg har ikke hørt noen kritiske bemerkninger i vår kommune om at vi har et eget kulturutvalg.

Lysark 6:

Noen uttalte tidligere her, som jeg oppfattet det, at organisasjonskart ikke er spesielt interessant. Organisasjonskart må vi ha, og jeg synes faktisk det er både viktig og interessant med organisasjonskart. Det er samtidig viktig å være bevisst på betydningen av kartet sett i sammenheng med utvikling av organisasjonskulturen. Kartet jeg viser her, er den administrative organiseringen i vår nye kommune, og denne er gjennomtenkt og gjennomarbeidd. Den er i tråd med den politiske

organiseringen, og det er heller ikke tilfeldig. Politikere, administrasjonen og tillitsvalget har jobbet mye med dette. Her ser dere at kultursektoren er plassert mellom oppvekst og helse og omsorg. Dette er bevisst, og det handler om at kultur har mye med oppvekstsektoren å gjøre, som noen sa tidligere her, men kultur er også viktig for helse og omsorg. Kultursektoren har også nært samarbeid med arealsektoren om f.eks. forvaltning av kulturminner, forvaltning av friluftsområder osv. Vi er opptatt av tverrfaglig arbeid. Noen nevnte at kultur er viktig for oppvekstområdet, men min mening er at kultur er viktig for alle de andre sektorene også. Når Kine kultursjef er i rådmannens ledergruppe, så har vi allerede der fokus på tverrfagligheten, og kultursjefen vår er opptatt av at kultur representerer noe overgripende. I strategiarbeidet i kommunen er alle sektorene og stabsfunksjonene like verdifulle, og alle bidrar overfor hverandre i et helhetlig perspektiv. Dette er viktig for meg som rådmann som har totalansvar i kommunen.

På kartet her ser dere også at vi har et kommunalt foretak som har navnet KulturCompagniet KF. Vi har et par politikere i styret der, kultursjef er i styret samt bl.a. en reiselivsrepresentant. For å skille ut KF-et fra kultursektoren, så er vedtektene nøye gjennomtenkt og skillet hos oss er helt avklart. KulturCompagniet legger til rette for teater, konserter osv i kultursalene som vi har, de har ansvar for en del arrangement med bl.a. booking og får ofte ansvar for tilrettelegging av scenetekniske utfordringer i gamle og nye kultursaler /-bygg. Kompetansen vi har der, er svært viktig for kommunen da alternativet er å kjøpe tjenester til en helt annen pris.

Lysark 7:

Vi fikk kr 22 mill til sammenslåingsprosessen. Det ble prioritert kr 4 mill av dette til ekstern kulturbygging, og lag og foreninger ble invitert til å søke på prosjekter. Det ble vedtatt en del kriterier som måtte innfris, bl.a. at lag og foreninger måtte ha med folk fra begge kommunene i prosjektene, og representanter fra begge kommunene måtte skape noe nytt i lag. Det er utrolig mye positivt og artig som foregår; teater, idrettsarrangement, konserter; f.eks. så har vi 8 kirker i ny kommune, og organistene har fått med seg amatører og proffe folk fra begge kommunene og gjennomfører i løpet av året konserter i alle 8 kirkene med forskjellig program. Dette er virkelig utvikling av identitet i ny kommune! Kjempeartig!

Lysark 8:

Muligheter som satsingen med kultur gir i vår nye kommune, er bl.a. utvikling av identitet hos innbyggerne, og kultursektoren er viktig for utvikling av organisasjonskulturen i hele organisasjonen og i det politiske arbeidet. Kultursjefen og kultursektoren for øvrig er sentral i det tverrfaglige arbeidet, og så ser vi at organiseringen vår gjør at dette virker interessant for folk, og det viser seg å gi en positiv effekt bl.a. når vi skal rekruttere folk. Vi har dyktige folk, og dyktige folk søker på jobber hos oss, og det er spesielt viktig å ha et blikk for hvilken mulighet vi har for å rekruttere gode folk i ulike posisjoner i en distriktskommune som oss. Men det lykkes vi med, og det som er spesielt viktig for rekruttering til kultursektoren, er at vi har en dyktig kultursjef.

Vi gjentar ofte: Kultur er viktig for å ha noe å leve for, ikke bare av!

Lysark 9:

Jeg måtte virkelig tenke meg om når jeg skulle ta fram utfordringer med den måten vi jobber på med kultur som en sentral aktør. Jeg må her nevne at kultur har en faglig kompleksitet: fra bibliotek til forvaltning av friluftsområder, fra kulturskole til forvaltning av kulturminner. Når vi har en synlig og tydelig kultursektor, ser vi at dette også medfører mange ønsker og behov fra folket. Håndtering av ønsker og behov kan være krevende. Det er også utfordrende for folk å forstå mangfoldet. Mange vil

tro at det er enkelt å ha ansvar for kultur i en kommune, men det er det absolutt ikke. Og så er det mye som ikke er lovpålagt. Politikerne må prioritere det som er lovpålagt i en kommune, så det gjør at vi må jobbe inn kultur som et «must» selv om det ikke er lovpålagt. «Vi må ha noe å leve for, ikke bare av!»

Kulturloven krever tolkning, og den er ikke enkel å tolke. Man kan tolke den slik at det blir en minimal satsing i en kommune, men den kan også tolkes til at kommunene har et stort og bredt ansvar. Jeg har fått med meg at dere har drøftet kulturloven og en spissing av denne under denne konferansen, og det tror jeg er lurt; veldig lurt! Fint at KS har ambisjoner, som vi hørte om i sta, men det er viktig at dette spilles inn til departement og Storting. Lykke til med arbeidet videre med dette!

Takk for oppmerksomheten!

Haugesund, 31.05.2018

Vigdís Bolås

Rådmann